

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 93/2017-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudcu Milana Lalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]; [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Nicolou Hlaváčikovou, Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s. r. o., Bočná 10, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 80/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 80/2010 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie každej v sume po 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 594,07 € (slovom päťstodevät'desiatštyri eur a sedem centov) na účet ich advokátky JUDr. Nicolý Hlaváčikovej, Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s. r. o., Bočná 10, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 93/2017-10 z 15. februára 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka v 1. rade“); [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka v 2. rade“), a [REDACTED], [REDACTED] (ďalej aj „sťažovateľka v 3. rade“; spolu ďalej aj „sťažovateľky“), doručení ústavnému súdu 7. februára 2017, vo veci namietaného porušenia ich základného práva základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 80/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že vo veci návrhu sťažovateľiek sa 28. apríla 2010 začalo na okresnom súde viesť konanie o určenie vlastníckeho práva k v žalobe označenej nehnuteľnosti, ktoré nebolo do dňa podania tejto sťažnosti skončené. Sťažovateľky

v sťažnosti opisujú priebeh súdneho konania, predovšetkým to, že okresný súd vykonal prvé pojednávanie 18. februára 2011, keď súčasne rozhodol o prerušení konania, avšak toto uznesenie malo byť ešte 24. júna 2011 zrušené. Ďalšie pojednávania mal okresný súd podľa údajov uvedených sťažovateľkami vykonať až v priebehu roku 2016. Sťažovateľky nadväzne na uvedené tvrdia, že od podania žaloby 28. apríla 2010 „*uplynulo už 6 rokov a 8 mesiacov, napriek tomu vykonal Okresný súd len minimálny počet úkonov, ktoré naviac absolútne nevedú k prejednávaniu a následnému rozhodnutiu veci. Od októbra 2011 bol Okresný súd absolútne nečinným, teda viac ako 4 roky! Predmet sporu – určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – nie je právne ani faktický zložitý a patrí do štandardnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov. Ako účastníci konania sme žiadnym spôsobom, ktorý by nám mohol byť kladený za vinu, neprispeli k celkovej dĺžke konania. Naopak máme za to, že Okresný súd koná neefektívne a liknavo. Zároveň zdôrazňujeme, že vyšší počet účastníkov konania rovnako nemôže byť braný ako faktor vplývajúci na faktickú zložitost' konania, pretože Okresný súd v predmetnej veci neurobil žiadne relevantné úkony, na čo nemá počet účastníkov žiaden vplyv.*

Na tomto mieste uvádzame, že je potrebné zohľadniť celkovú dĺžku konania, a to vrátane krátkeho prerušenia konania. V zmysle ustanovenia § 109 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku, na ktorý sa Okresný súd pri prerušení odvolal, zákon dáva súdu možnosť, nie povinnosť konanie prerušiť. V momente úmrtia jednej zo žalobkýň nemal Okresný súd vo veci vykonané žiadne úkony, počas dedičského konania preto mohol a mal konať s ostatnými účastníkmi. Nelogickosť je aj v tom, že kým Okresný súd úmrtie jednej z viacerých žalobkýň videl ako prekážku v pokračovaní konania, smrť odporkyne samotnej nechal dodnes nepovšimnutou. Naviac, súd nevykonal žiadne vhodné opatrenia na to, aby predišiel prerušeniu konania.“

3. Sťažovateľky svoju požiadavku na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 500 € odôvodňujú „*vzhľadom na utrpenú ujmu v podobe dlhoročnej právnej neistoty, za primeranú. Dlhodobá právna neistota a frustrácia z nej prirodzene vyplývajúca má nezanedbateľný dopad na každodenný život (ak už len zohľadníme nemožnosť nakladať so svojim vlastníctvom, zaujímavým stavebným pozemkom). Z daných dôvodov je priznanie finančného zadosťučinenia spravodlivé.“*

4. Na základe uvedeného sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd vo veci vydal rozhodnutie, ktorým vysloví, že:

„- základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v článku 48 odsek 2 Ústavy... a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 odsek 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Košice – okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/80/2010 porušené bolo.

- Okresnému súdu Košice – okolie sa v konaní vedenom pod spis. zn. 15C/80/2010 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

- [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva, každej z nich, finančné zadostučinenie v sume po 3.500 EUR...

- [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 593,94,- EUR... ktoré je Okresný súd Košice – okolie povinný vyplatiť na účet ich právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Okresný súd poukazujúc na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 22/2016-30, ktorý podľa názoru okresného súdu prezentovaného v jeho vyjadrení neakceptoval jeho argumenty o súvise už označených vecí a o pripojení spisu okresného súdu sp. zn. 15 C 80/2010 k spisu sp. zn. 14 C 37/2010 v období od 29. mája 2012 do 15. apríla 2016, poznamenal, že „pripojenie spisu k inému spisu sa v konkrétnom spise neuvádza, nevyznačuje, ale táto informácia je zrejmá len zo súdneho manažmentu, do ktorého sa zapisuje vedenie spisu (vid' príloha).

Po doručení nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 22/2016-30 dňa 15.4.2016 boli predsedníčkou súdu prijaté opatrenia na zabezpečenie plynulosti konania spočívajúce v nariadení dohľadu predsedníčky súdu nad ďalším priebehom konania, upozornením všetkých členov senátu, aby úkony v tejto veci vykonávali obratom a v sledovaní priebehu a plynulosti konania dozorným úradníkom tunajšieho súdu.

Z prehľadu a priebehu vykonaných úkonov vyplýva, že po nariadení dohľadu súd vo veci konal ďalej priebežne. Súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 23.2.2017...

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že ústavná sťažnosť sťažovateľov doručená ústavnému súdu dňa 7.2.2017 nesmeruje proti aktuálnemu, či trvajúcemu stavu nečinnosti súdu, a preto nie je prostriedkom na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, resp. tomu, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.

Z uvedených dôvodov mám za to, že sťažovateľmi žiadané finančné zadostučinenie je neprimerane vysoké a navrhujem ústavnému súdu, aby v prípade vyslovenia, že právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v primeranej lehote porušené bolo, priznal im nižšie ako žiadané finančné zadostučinenie.“

6. Sťažovateľky sa k stanovisku okresného súdu, ktoré bolo doručené ich právnej zástupkyni písomne, vyjadrili podaním z 15. mája 2015, v ktorom prejavili nesúhlas s argumentáciou okresného súdu o závislosti rozhodovania v danej veci od výsledku konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 14 C/37/2010. V tejto súvislosti uviedli, že *„konania vedené pod spis. zn. 15C/80/2010 a 14C/37/2010 sú čiastočne podobné, čo evokuje najmä totožná skupina účastníkov týchto konaní. Avšak, skutkový stav týchto konaní je odlišný, pozemky, ktoré sú ich predmetom sú v držbe iných osôb a za iných okolností (v konaní 14C/37/2010 je pozemok v držbe žalovanej a v konaní 15C/80/2010 v našej držbe). Opätovne musíme zdôrazniť, že ak by Okresný súd vykonal aspoň výsluch účastníkov konania a porovnal základné skutkové okolnosti v týchto sporoch, musel by dospieť k záveru, že bezprostredne spolu nesúvisia a nebol dôvod nekonať.“* Vo svojom vyjadrení opätovne na konkrétnych príkladoch poukázali na nedostatočnú procesnú aktivitu okresného súdu pri prerokovaní danej veci, ako aj nesprávny procesný postup po podaní návrhu na zmenu petitu žaloby zo 4. novembra 2011.

7. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, keďže okresný súd vo svojom stanovisku sp. zn. Spr. 3075/2014 zo 17. marca 2014 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, pričom sťažovateľky tak učinili vo svojej replike z 15. mája 2017. Ústavný súd zároveň z obsahu sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu, repliky sťažovateľiek

k tomuto vyjadreniu, ako aj z obsahu spisu sám dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd preskúmal postup okresného súdu a úkony, ktoré vo veci vykonal preverením súdneho spisu, ktorý si pre tento účel od okresného súdu zapožičal, pričom z neho zistil vykonanie týchto procesných úkonov:

- 28. apríla 2010 sťažovateľka v 2. rade a [právná predchodkyňa sťažovateľiek v 1. a 3. rade (ďalej len „žalobkyňa v 5. rade“)] podali spolu s ďalšími osobami okresnému súdu žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vec bola pridelená na prerokovanie sudkyňi okresného súdu [redacted];

- 26. mája 2010 vydal okresný súd pokyn na doručenie žaloby o vyjadrenie a poučil účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach;

- 29. júla 2010 vydala konajúca sudkyňa pokyn na vyžiadanie rozhodnutia Správy katastra Košice-okolie vydaného pod sp. zn. C 72/2004 Mi zo 16. februára 2005;

- 10. augusta 2010 doručila Správa katastra Košice-okolie odpoveď na výzvu okresného súdu;

- 27. októbra 2010 nariadila sudkyňa okresného súdu termín pojednávania na 18. február 2011;

- 7. februára 2011 sťažovateľka v 1. rade doručila oznámenie o úmrtí žalobkyne v 5. rade;

- 18. februára 2011 na nariadenom pojednávaní vydal okresný súd uznesenie č. k. 15 C 80/2010-52 o prerušení pojednávania do skončenia dedičskej veci po nebohej žalobkyňi v 5. rade;

- 25. februára 2011 bolo uznesenie č. k. 15 C 80/2010-52 písomne vyhotovené;

- 13. mája 2011 okresný súd požiadal Okresný súd Košice I o oznámenie štádia, v akom sa nachádza konania po nebohej žalobkyňi v 5. rade;

- 20. júna 2011 Okresný súd Košice I doručil osvedčenie o dedičstve po nebohej žalobkyňi v 5. rade;

- 24. júna 2011 okresný súd vydal uznesenie č. k. 15 C 80/2010-63 o zrušení uznesenia č. k. 15 C 80/2010-52 z 18. februára 2011;
- 7. septembra 2011 okresný súd vyzval dedičov po nebohej žalobkyni v 5. rade na oznámenie, či pokračujú v konaní začatom ich právnu predchodkyňou;
- 28. septembra 2011 doručila sťažovateľka v 1. rade podanie, ktorým oznámila, že pokračuje v začatom súdnom konaní;
- 29. septembra 2011 sťažovateľka v 3. rade doručila podanie, ktorým oznámila, že pokračuje v začatom súdnom konaní;
- 14. októbra 2011 okresný súd vyžiadal od právneho zástupcu ostatných žalobcov ďalšie dve kópie žaloby pre účely jeho doručenia novým účastníkom konania;
- 4. novembra 2011 právny zástupca žalobcov doručil okresným súdom vyžiadané rovnopisy žaloby a zároveň navrhol zmenu jeho petitu;
- 8. júna 2012 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o prevzatí zastupovania v podaní vymenovaných žalobcov novým právnym zástupcom;
- 8. júla 2013 právny zástupca žalobcov navrhol zmenu účastníkov konania na strane žalovaného z dôvodu úmrtia pôvodnej žalovanej po začatí konania;
- 19. apríla 2016 okresný súd nariadil pojednávanie na 10. jún 2016;
- 10. mája 2016 okresný súd vydal uznesenie č. k. 15 C 80/2010-103 o pripustení zmeny žalobného návrhu, s výzvou na vyjadrenie k nemu a poučením o procesných právach a povinnostiach;
- 10. júna 2016 okresný súd vykonal pojednávanie, ktoré po prerokovaní veci odročil na 7. október 2016 s tým, že právnenému zástupcovi žalobcu uložil, aby sa vyjadril k písomnému podaniu žalovanej strany;
- 6. júla 2016 právny zástupca žalobcov doručil vyjadrenie žalobcov k stanovisku protistrany a návrh na zmenu petitu žaloby;
- 13. septembra 2016 okresný súd zaslal podania žalobcov právnenému zástupcovi žalovaného;
- 7. októbra 2016 bolo vo veci vykonané pojednávanie, ktoré okresný súd odročil na 24. november 2016 s tým, že si vyžiada od katastrálneho úradu celý spisový materiál k jeho rozhodnutiu sp. zn. C 72/2004 zo 16. februára 2005;

- 17. októbra 2016 okresný súd zaslal písomnú žiadosť Správe katastra Košice-okolie na predloženie celého spisového materiálu k jeho rozhodnutiu sp. zn. C 72/2004;
- 31. októbra 2016 Správa katastra Košice-okolie doručila okresnému súdu odpoveď na jeho žiadosť o predloženie spisu;
- 21. novembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalobcov;
- 24. novembra 2016 bolo nariadené pojednávanie odročené na 9. december 2016 pre práceneschopnosť sudkyne;
- 2. decembra 2016 doručil právny zástupca žalovaného žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na 9. december 2016;
- 6. decembra 2016 okresný súd vzhľadom na práceneschopnosť právneho zástupcu žalovaného odročil termín pojednávania na 23. február 2017;
- 23. februára 2017 okresný súd vykonal pojednávanie vo veci a vyhlásil rozsudok;
- 23. marca 2017 zákonná sudkyňa okresného súdu požiadala predsedníčku okresného súdu o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie rozhodnutia;
- 24. apríla 2017 sudkyňa okresného súdu vydala pokyn na doručenie písomného vyhotovenia rozsudku stranám sporu.

III.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby bola jeho záležitosť spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“).

15. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prieťahov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

16. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

17. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z ustanovení § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z ustanovení § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov.

19. Pokiaľ ide o vyhodnotenie kritéria zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmet konania, ktorým je rozhodovanie o návrhu na určenie vlastníckeho práva

k nehnuteľnosti, patrí ku štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že k faktickej zložitosti veci, a tým aj k predĺženiu konania mohol prispieť väčší počet účastníkov na strane žalobcov.

20. Pri hodnotení dĺžky konania z hľadiska ďalšieho kritéria, ktorým je správanie sťažovateľov v konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

21. Napokon z hľadiska hodnotenia postupu samotného okresného súdu v danej veci ústavný súd zistil, že od 14. októbra 2011 do 19. apríla 2016 okresný súd vo veci nevykonal žiaden procesný úkon, ktorý by smeroval k rozhodnutiu vo veci samej. Celková doba nečinnosti okresného súdu tak predstavuje viac ako 4 roky. Táto skutočnosť odôvodňuje záver o zodpovednosti okresného súdu na vzniku zbytočných priet'ahov v konaní.

22. Obranu okresného súdu spočívajúcu v argumentácii o tom, že postup v napadnutom konaní závisel od rozhodnutia vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 37/2010, ktoré bolo začaté skôr, a preto bol spis vo veci sťažovateľiek vedený pod sp. zn. 15 C 80/2010 pripojený k spisu sp. zn. 14 C 37/2010, ústavný súd neakceptoval, pretože konanie okresného súdu v uvedenom období nebolo riadnym procesným spôsobom právoplatne prerušené z dôvodu, že by rozhodnutie okresného súdu malo závisieť od otázky, ktorú okresný súd v tomto konaní nebol oprávnený riešiť, a ani z dôvodu, že by na súde prebiehalo iné konanie, v ktorom by sa riešila otázka, ktorá mohla mať význam pre rozhodnutie súdu. V prípade prerušenia konania by sa totiž sťažovateľky mohli proti danému procesnému rozhodnutiu okresného súdu brániť a predostrieť svoju argumentáciu, že uvedené konania spolu nesúvisia. Následne by bolo ustálené, či dôvody na prerušenie konania sú relevantné alebo nie. V prípade, že by bolo napadnuté konanie právoplatne prerušené, k zbytočným priet'ahom by v ňom nedošlo, a v prípade, že by napadnuté konanie napokon na základe argumentov sťažovateľov prerušené nebolo, bolo by pre okresný súd zrejmé, že má v napadnutom konaní pokračovať a nečakať do rozhodnutia vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 37/2010 (obdobne III. ÚS 302/2016).

23. Rovnako nebolo možné prihliadať ani na argumentáciu okresného súdu v tom smere, že podaná sťažnosť nesmerovala proti aktuálnemu stavu nečinnosti súdu, keďže okresný súd po vydaní nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 22/2016-30 z 15. apríla 2016 prijal opatrenia na zabezpečenie plynulosti konania. Sťažnosť bola totiž podaná pred vydaním meritórneho rozhodnutia vo veci, pričom celková dĺžka konania, ako aj zistené obdobie dlhodobej nečinnosti okresného súdu nie je možné prehliadnuť. Práve tie sú nosnými okolnosťami k záveru o závažnom zásahu do sťažovateľkami označených práv.

24. V súvislosti so skutočnosťou, že sťažovateľky v 1. rade a 3. rade sú právnymi nástupkyňami po nebohej žalobkyni v 5. rade, ktorá bola účastníčkou konania na strane žalobcov podávajúcou žalobu, ústavný súd poznamenáva, že univerzálna sukcesia (na rozdiel od singulárnej sukcesie) vyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo, z dôvodu čoho konajúci súd nemusí o pripustení tejto zmeny rozhodnúť svojím uznesením. Keďže pri zmene účastníkov nedochádza k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu (m. m. I. ÚS 52/01, I. ÚS 102/05), ústavný súd nemá pochybnosť o tom, že aj tieto sťažovateľky môžu uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prieťahov aj pre štádium konania, ktoré tejto zmene predchádzalo.

25. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 80/2010 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezov.

26. Aj napriek tomuto zisteniu ústavný súd v zhode so svojou judikatúrou (III. ÚS 158/07, III. ÚS 74/2010) neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom č. k. I. ÚS 22/2016-30 zo 16. marca 2016.

27. Sťažovateľky žiadali priznať od okresného súdu finančné zadost'učinenie každá v sume po 3 500 €, čo odôvodňovali utrpenou ujmom v podobe dlhoročnej právnej neistoty

a z nej vyplývajúceho dopadu „na každodenný život (ak už len zohľadníme nemožnosť nakladať so svojím vlastníctvom, zaujímavým stavebným pozemkom)“.

28. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a na neho nadväzujúceho § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa čl. 127 ods. 1 ústavy porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie.

29. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je reparácia nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02).

31. V okolnostiach daného prípadu ústavný súd zastáva názor, že na dovŕšenie nápravy porušenia označených práv je sťažovateľkám potrebné priznať aj primerané finančné zadosťučinenie. Pri jeho určení ústavný súd vychádzal ako z celkovej dĺžky súdneho konania, tak aj zo zisteného rozsahu nečinnosti okresného súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľkám finančné zadosťučinenie každej v sume po 1 500 €.

32. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

33. Ústavný súd priznal sťažovateľkám (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu v celkovej sume 891,03 €.

34. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, je 73,67 € (§ 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky) a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

35. Ústavný súd vzhľadom na dôvodné priznať sťažovateľkám úhradu trov právneho zastúpenia len za dva vyúčtované úkony právnych služieb vykonané v roku 2017 (t. j. prevzatie a príprava zastupovania a podanie sťažnosti) vzhľadom na to, že v replike sťažovateľiek z 15. mája 2017 k stanovisku okresného súdu síce sťažovateľky odporovali tvrdeniam uvedeným v stanovisku okresného súdu, avšak neuviedli žiadne zásadne nové skutočnosti podstatné pre rozhodnutie ústavného súdu vo veci. Preto porušovateľa základného práva ústavný súd zaviazal na zaplatenie úhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľkám v sume 594,07 € v súlade s označenými ustanoveniami vyhlášky (pozostávajúcej z odmeny za vykonané právne úkony v sume $3 \times 2 \times 73,67 \text{ €} = 442,02 \text{ €}$, paušálnej náhrady nákladov v sume $3 \times 2 \times 8,84 \text{ €} = 53,04 \text{ €}$ a dane z pridanej hodnoty v sume 99,01 €).

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2017